

Bezoekersinformatie

Een dagje „Luther. 1917 tot nu“

Ons aanbod voor groepen vanaf 16 personen

De hervormer Maarten Luther (1483–1546) was bij leven al een legende. In het Westfaalse Klooster Dalheim kunt u vanaf 31 oktober 2016 kennismaken met het beeld van Luther in de recente geschiedenis. Ter gelegenheid van 500 jaar Reformatie laat de stichting *Klooster Dalheim* met de tijdelijke tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ in het LWL-museum voor kloostercultuur zien, waarom de hervormer nog altijd een leidende persoonlijkheid onder de Duitsers is.

Arrangement 1: vanaf 17 euro per persoon

- toegang tot het museum en de kloostertuinen
- rondleiding door de tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ (1,5 uur)
- koffie met gebak in de kloosterherberg

Arrangement 2: vanaf 25 euro per persoon

- lunch of avondmaal i.p.v. koffie met gebak (exclusief drankjes)

Activiteiten in Klooster Dalheim

- rondleiding door het middeleeuwse klooster
- wandeling door de kloostertuinen van Dalheim
- kleine wandeling rondom het kloostercomplex (ca. 1 uur)
- bezoek aan de kloosterwinkel

Gemiddelde bezoekduur ca. 4 uur

Boeking via onze bezoekersservice

Dinsdag t/m vrijdag, 10 – 16 uur
Tel. +49 (0) 52 92 . 93 19-225, fax +49 (0) 52 92 . 9319-226
E-mail besucherservice.dalheim@lwl.org

Meerdaags bezoek

Combineer uw bezoek aan de tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ met de bezienswaardigheden in de omgeving. Overnachten kunt u in hotels en pensions in de steden Paderborn, Kassel of Detmold.

Informatie over het boeken van accommodaties (met name groepen) is verkrijgbaar bij de Tourist-Informationen Paderborn: tel. +49 (0) 52 51 . 88 29 80, tourist-info@paderborn.de
Kassel: tel. +49 (0) 5 61 . 70 77-163, info@kassel-marketing.de
Lippe, Detmold: tel. +49 (0) 52 31 . 977-328, tourist.info@detmold.de

Uitstapjes

Stad Paderborn

Een gezellige stad met een 1200 jaar oude geschiedenis: middeleeuwse Dom en Keizerpalts, Diözesanmuseum en 's werelds grootste computermuseum. Tel. +49 (0) 52 51 . 88 29 80, www.paderborn.de/tourismus

Kreismuseum Wewelsburg

De enige driehoekige burcht van Duitsland: herdenkingscentrum Wewelsburg 1933–1945 en het historisch museum van het prinsbisdom Paderborn. Tel. +49 (0) 29 55 . 76 22-0, www.wewelsburg.de

April t/m oktober 2017

LWL-openluchtmuseum Detmold

Het grootste openluchtmuseum van Duitsland: 90 hectare, ruim 100 gebouwen, tuinen, velden, Lippe-ganzen en Bonte Bentheimers. Tel. +49 (0) 52 31 . 706-0, www.lwl-freilichtmuseum-detmold.de

12 april t/m 15 oktober 2017

Landesgartenschau „Natürlich schön“

Bloemenzee en bosidylle: kleurrijke bloemententoonstelling voor de coulisse van het kuurbos. Informatie: stad Bad Lippspringe. Tel. +49 (0) 52 52 . 26-189, www.lgs2017.de

UNESCO-wereldcultuurerfgoed Schloss Corvey

Voormalig benedictijnenabdij, tegenwoordig kastelencomplex. Sinds 2014 UNESCO-wereldcultuurerfgoed, het enige Karolingische westwerk ter wereld. Tel. +49 (0) 52 71 . 69 40 10, www.schloss-corvey.de

UNESCO-wereldcultuurerfgoed

Bergpark Wilhelmshöhe Kassel

Het grootste Bergpark van Europa: kasteel, museum, Hercules monument met uitkijkplatform. 1 mei t/m 3 oktober: watershow (zo + woe 14.30 uur). Tel. +49 (0) 5 61 . 70 77-07, www.kassel-marketing.de

Contact en route

Stiftung Kloster Dalheim.

LWL-Landesmuseum für Klosterkultur

Am Kloster 9, 33165 Lichtenau-Dalheim

Tel. +49 (0) 52 92 . 93 19-0

www.stiftung-kloster-dalheim.lwl.org

kloster-dalheim@lwl.org

Bereikbaarheid

Het Klooster Dalheim ligt slechts vier minuten rijden vanaf de A44 tussen Dortmund en Kassel.

Er zijn voldoende parkeerplaatsen aanwezig!

Openingstijden

dinsdag t/m zondag	10 – 18 uur
maandag gesloten	m.u.v. feestdagen
het hele jaar door geopend	m.u.v. 24, 25 en 31 december

Toegangsprijzen

tijdens de tijdelijke tentoonstelling*

volwassenen	9,00 euro
groepen (vanaf 16 personen)	7,00 euro (per persoon)
kortingsgerechtigden**	4,50 euro
LWL-MuseumsCard	gratis toegang
(geldt ook voor LVR-museumkaart)	

Tijdens de tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ hebben kinderen t/m 18 jaar gratis toegang.

Groepsrondreidingen

1,5 uur	45,00 euro
2 uur	60,00 euro
Rondreidingen in het Engels	15,00 euro extra kosten

Voor groepsreizen

Bekijkt u onze arrangementen op de achterzijde.

Informatie en boeking via de bezoekersservice

Di t/m vrij van 11 – 16 uur, tel. +49 (0) 52 92 . 93 19-225

Rondom de tentoonstelling wordt een uitgebreid programma georganiseerd. Wij helpen u graag verder bij het plannen van uw bezoek.

* Tijdens evenementen gelden er afwijkende toegangsprijzen

** Kortingsgerechtigden zijn uitkeringsgerechtigden volgens het Duitse sociale zekerheidsstelsel wetboek II en XII, studenten (m.u.v. volwassenenonderwijs), vakopleidingen, vrijwilligers van de "Bundesfreiwilligendienst", vrijwilligers in hun "Freiwilligen Sozialen und Ökologischen Jahr", zwaar gehandicapten (graad van beperking 80% volgens Duitse wetgeving). Indien noodzakelijk begeleiders op vertoon van identiteitsbewijs.

www.lwl.de

Luther 1917 tot nu

Tijdelijke tentoonstelling
31 oktober 2016 t/m 12 november 2017
in het Klooster Dalheim

verantwoordelijk voor de Veste Coburg in tegengesteld van de Oberfrankenstiftung Bayreuth

Maak kennis met het kloosterleven in het Klooster Dalheim!

Middeleeuws vrouwenklooster, augustijner kanunnikenstift, barokke bloeitijd, Pruisisch staatsdomein, landgoed – het Klooster Dalheim vertelt een ruim 800-jarige geschiedenis. Tegenwoordig herbergt het klooster een in Duitsland uniek museum: stichting *Klooster Dalheim*. LWL-museum voor kloostercultuur.

Cultureel erfgoed

De kerk en de middeleeuwse clausuur, de imposante barokke schuren en de werkplaatsen; het vooraanstaande kloostercomplex is bijna volledig bewaard gebleven. Een rondgang brengt de bezoeker langs de karakteristieke plekken van het klooster.

Kloostertuinen

Op een oppervlakte van rond twee hectare verschaffen de kloostertuinen een levendige indruk van de kloosterlijke tuinbouwkunst. Hier groeien geneeskrachtige, sier-, voedings-, en symboolplanten, zoals ze hier al sinds oudsher geteeld worden.

Bekroonde tentoonstelling

Monumentale bouwwerken en moderne architectuur vormen in het Klooster Dalheim een fascinerend samenspel. De tijdelijke tentoonstelling, die werd onderscheiden met de designprijs Red Dot, werpt licht op de dagelijkse bezigheden en de geschiedenis van het kloosterleven tussen „Ora et labora“ (lat.: bidden en werken).

Herberg en brouwerij

Bij het museum horen een herberg, een brouwerij en een kloosterwinkel.

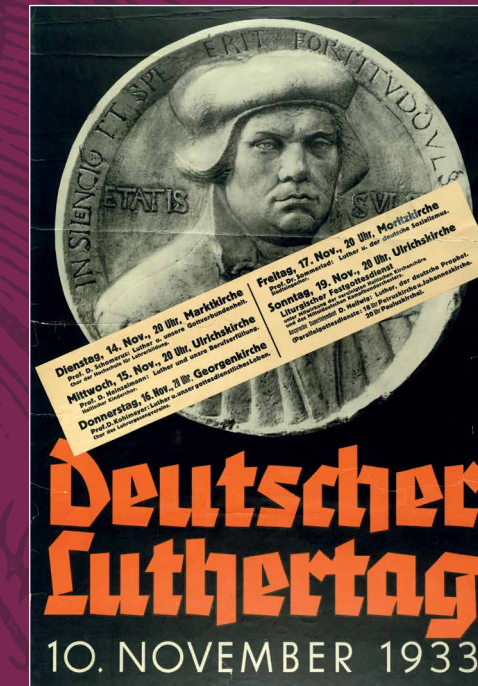
Tijdelijke tentoonstelling – Luther. 1917 tot nu 31 oktober 2016 t/m 12 november 2017

Hij werd een filosoof, een profeet en het „licht in de duisternis“ genoemd, maar ook een „verstoorder en uitgesproken ketter“: de voormalige augustijner monnik Maarten Luther (1483–1546) was al bij leven een legende. Met de Reformatie brachten zijn 95 stellingen in het jaar 1517 vanuit de stad Wittenberg een proces op gang, dat de wereld veranderde. Tegelijkertijd maakten de stellingen Luther tot een van de beroemdste Duitsers, die tot op de dag van vandaag veel aandacht trekt.

Ter gelegenheid van 500 jaar Reformatie presenteert het *Klooster Dalheim* vanaf 31 oktober 2016 de tijdelijke tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ in het LWL-museum voor kloostercultuur. De tentoonstelling werpt licht op de persoon Maarten Luther in de recente geschiedenis en laat zien wat de hervormer tot een nog altijd leidende persoonlijkheid onder de Duitsers maakt.

Luther en de recente geschiedenis

De tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ in het voormalige Klooster Dalheim begeleidt de bezoeker door de Duitse geschiedenis van de afgelopen 100 jaar. Met de tijd verandert ook het beeld van de hervormer: in het oorlogsjaar 1917 verscheen Luther ter ere van 400 jaar Reformatie aan het front als nationale held van het keizerrijk. Zijn koraal „Ein feste Burg“ werd het lijflied van de soldaten tijdens de Eerste Wereldoorlog. Slechts 15 jaar later raakte Luther in de ban van de nationaalsocialisten, die hem als voorvechter van de politieke propaganda beschouwden. De houding van het SED-regime in de DDR ten opzichte van Luther is dan weer afwijzend, dan weer toeneigend van aard. Maar hoe stonden de burgers en de politiek aan de andere kant van de muur tegenover de hervormer? En hoe kijken we nu, 500 jaar na de stellingen van Wittenberg, tegen Luther aan?

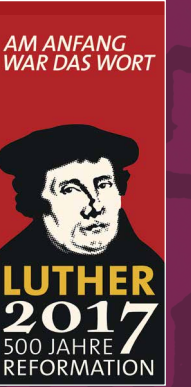
Luther en wij

Zoals elke periode kent ook het heden van Maarten Luther een gezicht. Nu geldt hij als personificatie van maatschappelijke deugden; we kennen hem als schepper van de Duitse taal, als vader van de volkseducatie en als man van vrijheid en moed. We komen hem tegen in de beeldende kunst, in de literatuur en in films, maar ook als reclame-icoon en musicalster. Toch is de legende Luther, ondanks alle populariteit, ook omstreden. Critici benadrukken vooral zijn politieke opvattingen, zoals tijdens de boerenopstand (1524–26), en zijn anti-Joodse uitingen.

In het spanningsveld tussen Luther als politiek projectievlak en als collectief voorbeeldfiguur beleven bezoekers tijdens de tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ een gestage verandering van het beeld van Luther door de jaren heen. Deze intensieve reis door de Duitse geschiedenis leidt tot een unieke kennismaking met de legende Luther.

Otmar Alt, Maarten Luther

Mecenas

De tijdelijke tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ van de stichting *Klooster Dalheim*. LWL-museum voor kloostercultuur wordt mede mogelijk gemaakt door bondspresident Joachim Gauck.

Begunstigers

De tentoonstelling „Luther. 1917 tot nu“ wordt ondersteund door de LWL-cultuurstichting, de gemachtigden van het ministerie van cultuur en media, de Rudolf-August Oetker stichting en de stichting van de Sparkasse Paderborn-Detmold voor Kreis Paderborn.

Samenwerkende instantie

De tentoonstelling wordt aangeboden in samenwerking met de Evangelische Kerk van Westfalen.

Kunstwerke und Dokumente aus dem Jahrhundert der Reformation
Ausstellung 1967 in E

